

MAARTEN VANDEN EYNDE

Half Earth

22 FEBRUARI - 30 MAART
DI - ZA 11u - 18u

Voor zijn vierde solotentoonstelling die de titel *Half Earth* draagt, neemt Maarten Vanden Eynde de drie ruimtes van het gelijkvloers van de galerie in.

Hij doorkruist de wereld om deze beter te begrijpen en leverde zo recent een diepgaande reflectie met betrekking tot de problematiek van het plastic in onze oceanen. Hij onderzocht ook het belang van grondstoffen in de Noord-Zuid relaties tijdens zijn reizen in Congo, en bevroeg het nucleaire waarvoor hij naar New Mexico trok, plaats waar de eerste atoombomtest plaatsvond. Onze tijd wordt gekenmerkt door voortdurende veranderingen, alles evolueert snel en deze snelheid maakt het niet gemakkelijk om de nodige afstand te nemen om te begrijpen wat er zich eigenlijk afspeelt. *Half Earth* brengt werken die het debat voeden, en licht werpen op bepaalde gevaren die voor de toekomst van de mens een bedreiging vormen.

In de linkerzaal wordt de bezoeker onmiddellijk met het macabere werk *The Last Human* geconfronteerd. Het gedeeltelijke opgegraven menselijke skelet toont het werk van de archeoloog en verwijst naar onze voorouders die teruggevonden werden in deze foetuspositie. Bij nadere beschouwing kan men zich afvragen of het een voorouder betreft die aan onze voeten ligt, of de mens van de toekomst met een schedel vol elektronische onderdelen (zekering, condensator, diodes,...). Uit de onophoudelijke stroom van vernieuwingen die ons tijdperk sinds een eeuw kenmerken komt een nieuwe mens naar voor. In een lang essay over de evolutie van de wereld en het lichaam bevraagt filosoof Michel Serres terecht: "*quand, par son corps et la mort, il change le rapport à soi, par l'agriculture et le climat, ses relations au monde, et par les communications, son entretien avec les autres, s'agit-il toujours du même humain ?*". Verkeren we hier in de nabijheid van deze toekomstmens, die - uiterst geconnecteerd- zelf circuit is geworden? De twee kleine werken, genaamd *Immortality Drive* en gemaakt met gebruik van granen en motieven, die de eerste monolithische geïntegreerde schakelingschips tonen, lijken dit te suggereren.

We weten ondertussen dat de industriële activiteit van de mens wereldwijde omgevingsveranderingen met zich meebrengt, waarvan één van de gevolgen het uitsterven van levende soorten is. Wetenschappers gebruiken nu de in academische middens erkende term 'zesde uitstervingsgolf', gezien het aantal verdwijningen van levende diersoorten vergelijkbaar is met de vijf massieve uitstervingsgolven uit het geologisch verleden van de aarde. *And Then There Were None* is een werk dat ons ons eigen beeld terugstuurt, weliswaar vervormd, maar ons vooral observeert middels de meer dan honderd erin verwerkte glazen ogen, normaliter gebruikt door taxidermist. Tot slot wordt er een woestijnroos getoond, een vorm van kristallisatie die in de woestijn teruggevonden wordt, maar hier gecreëerd werd uit siliciumplaten, de halfgeleider bij uitstek in elektronica. Waar natuur en wetenschap elkaar ontmoeten.

In de rechterzaal valt *Overview Effect* onmiddellijk op, een werk bestaand uit een wereldbol die zich als een geschilderde vrucht ontplooit in de ruimte. Maarten Vanden Eynde heeft hier letterlijk het opknippen van de tijd en de ruimte geformaliseerd, gebruikmakend van achtendertig verschillende officiële tijdzones, door de mens bedachte limieten. De manier waarop we ons op aarde verplaatsen, evolueerde aanzienlijk, en het massieve gebruik van fossiele energie draagt daar sterk aan bij. Eén van de hoofdvragen is hoe we onze leefwereld, hier en nu, kunnen bevatten?

Dit werk bevraagt ook het virtuele. Onze eeuw herdenkt de ruimte; op welke plaats vindt bijvoorbeeld een Skype-discussie plaats tussen drie gesprekspartners die zich elk op een ander continent bevinden? Deze virtuele verschijning in ons dagelijks leven heeft een diepgaand effect op het verwerven van kennis. In *Material Matters*, een serie die vals naïef aanvoelt, werkte Maarten samen met de Congolese schilder Musasa om opnieuw pedagogische borden, die wereldwijd generaties scholieren kennis bijbrachten, te maken. Deze panelen stellen noch het menselijke lichaam voor, noch de cacaofoon, maar de grondstoffen die voornamelijk in de D.R. Congo gewonnen worden voor industriële doelstellingen (goud, uranium, koper, kobalt...). Koper bijvoorbeeld, dat we terugvinden in malachiet, een halfedelsteen die in de D.R. Congo vaak gebruikt wordt om voor toerisme bestemde snuisterijen te maken. Hier werd echter een granaat gerealiseerd in malachiet, die ons herinnert aan de belangen en conflicten waarmee het

Afrikaanse continent worstelt als gevolg van de ontginning van natuurlijke grondstoffen. Ook het stramien van de koloniale periode is aanwezig in de tentoonstelling, met een werk als *Cornutopia* (verwijzend naar de Hoorn des overvloeds) gerealiseerd in bakeliet, dat de afwezigheid van de slagand van een olifant toont. Dit werk verwijst naar het feit dat dit grootste landelijke zoogdier een bedreigde soort is, maar ook naar het ongelooflijke industriële succes van plastic in de 20e eeuw, waaronder het door de Belgische chemicus Leo Baekeland ontwikkelde bakeliet, het eerste plastic. Het werk *Natural Capital* brengt met deze tak die overgaat in een gemillimeterde regel, natuur en wetenschap in evenwicht. Een stuk dat balanceert tussen de ouderwetse stok van de schoolmeester en de magische stok van de sjamaan.

In de achterzaal wordt het belangrijke werk *Half Life* getoond. Vertrekend vanuit een reproductie op levensgrote schaal (133 cm) van een in België gebruikte opslagcontainer voor radioactief materiaal, visualiseert Maarten Vanden Eynde de halfwaardetijd (bij elk stadium wordt de grootte in de helft verdeeld) om te eindigen met een capsule van 5,19 mm hoog, voor in de vergetelheid te raken. Het werk werd gemaakt met Boomse klei, de laag die tussen twee- en vierhonderd meter diep ligt, én een van de mogelijke geologische lagen voor België om in de toekomst nucleair afval te bewaren. Het is met een zekere logica dat Maarten klei uit deze regio gebruikt heeft om de negen capsules te realiseren die de verhoopte geleidelijke verdwijning van deze giftige stoffen illustreren. Dit werk stelt de vraag naar het antropocentrisme, en naar de band die de mensheid ontwikkelt met zijn omgeving. Darwin heeft ons doen inzien dat de evolutie het resultaat is van selecties en mutaties. De sterkste levende wezens, geholpen door juiste kruisingen, hebben zich aangepast om te overleven. Een zeer machtige stroming stimuleert genetische manipulatie om het toeval te beperken. Door tussen te komen in de genetische mutatie creëert de mens ook nieuw leven, wat de mensheid doet binnentreden in een nieuw tijdperk. Het is een tweesprong in de tijd, zonder weerga in de geschiedenis.

Opgehangen aan de muur is het werk *The Great Decline* een compositie bestaand uit honderden granen die het plan van de Svalbard Global Seed Vault schetsen, een mondiale granenkluis die zich in Noorwegen bevindt. Men kan deze plaats beschouwen als een soort van Ark van Noach met planten die meer dan een miljoen stalen van granen bij elkaar brengt, bedoeld om de genetische diversificatie te beschermen. Het vrijwaart een soort van bescherming tegen ongewilde verliezen van soorten in de genetische banken. Vormelijk gezien doet dit werk denken, in vergrote proporties natuurlijk, aan de Lukasa (geheugenkaart). Deze houten tabletten, bedekt door verschillende veelkleurige elementen, dienden als topografische, mythische, maatschappelijke en chronologische archieven in Luba koninkrijk in de D.R. Congo. Zo komen we weer terug bij het idee van circuit...

Geboren in 1977, Leuven (België). Maarten Vanden Eynde woont en werkt in Brussel (België) en Saint Mihiel (Frankrijk). In 2017 kreeg hij de publieksprijs voor de Belgian Art Prize, waarbij zijn werk gepresenteerd werd in Bozar.

Het werk van Vanden Eynde werd reeds getoond in verschillende landen en contexten waaronder het FRAC Lorraine, Metz en het Musée Barrois, Bar-Le-Duc (Frankrijk), het National Taiwan Museum of Fine Arts, Taichung (Taiwan), de Cornell University, Ithaca (Verenigde Staten) en het Hordaland Art Center, Bergen (Noorwegen), op de 4de Biennale van Lubumbashi (D.R. Congo) en het Palazzo Reale in Milaan (Italië). In België werd zijn praktijk o.a. belicht in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten in Brussel, het CAB Art Center, het Museum M, Leuven en tijdens Manifesta 9, Genk maar ook met zijn solotentoonstelling in het M HKA in Antwerpen. In 2020 zal zijn eerste monografie uitgegeven worden.

Half Life is co-produced by Z33 with the support of Niras, Wienerberger and Sundaymorning@EKWC

The Great Decline was made possible thanks to the generous support of Botanic Garden Meise in Belgium and Jardin Zoologique et Botanique in Lubumbashi, D.R. Congo.